

פאן ראח נור פקד לאח נור
 ואן גאב הדא פהדא בדא 230
 קאל אלמצנף פלקד גמל אללה בה אלגמאע' אלמצרי'ה
 ושרפהא באפעאלה {א} אלמרצ'ה
 ובנא לה' א' בה מגדא לא ינהדם מבנאה • ולא יתעכס לואה

יג [קהיר]

ואמא גמאע' אלקאהר'ה
 פאן להא אלפצאיל אלגלי'ה ואלנפוס אלכאלצ'ה אלטאהר'ה •
 ואלאתאר אלשריפ'ה אלפאכר'ה • ואלאיאדי כאלבחאר אלזאכר'ה •
 ואלאעמאל אלנאפע'ה דניא ואכר'ה
 5 פמא פי אלגמאע'ה מתלהא חריצ'ה עלי אלכיראת •
 מגתהד'ה פי לטאעאת • מיאל {י} ה' אלצדקאת
 וכיף לא תכון בטרק אלפצא {פ} : {י} ל עארפ'ה •
 ולא {תב...ק} תפוק בפעלהא אלגמיע אלסאלפ'ה אלמסתאנפ'ה
 ולהא אלסאטאד' אלמאהר • אלהאדי אלבאדי כאלנור אלזאהר
 10 אלרייס ר' מנאחם אעזה אללה
 אלדי לס תלד (34) אלואלדאת מש {פ} : {ב} פצלה • ועקם אלנסא ען מתלה
 והו סריר'ה אל'אוגוד • וענצר אל'אגיר מוגוד
 פלקד אנטק אלבכס תנא {י} ה • ואנתג אלעקם נדאה
 ואדהש אלסאמעין ורעה ודינה • וסלב אלעקול לטפה ולינה
 15 בל לקד רפע ען אמתה כס שדאיד באפעאלה אלמשכור'ה •
 וחסנאתה אלמשהור'ה
 ואן אלרב תעאלי כאן קד אמתחנהם ארבע סנין בחרוב לל' אנ'אפוס מגאפ'א'יה
 אלא אנה אן כאנו נגו מן תלך אלמצאיק בחסנאת שכץ
 פמא נגו אלא בחסנאת הדא אלרייס וגמיל אפצאלה
 20 פכלצו מן נאר תלך אלחרוב כלו {ן} : {ץ} אלדהב • מן אללהב
 וברוק אל'אגין • מן {י} נאר אלקין

אם חשך אור, הרי זרח אור

ואם זה נעלם, זה הופיע

230

אמר המחבר: קישט ה' בו את קהילת פוסטאט

ופיאה במעשיו הרצויים

ובנה לה בו תפארת שלא ייהרס בניינה • ולא הורד דגלה

יג [קהיר]

אשר לקהל קהיר

מצוינים הם במעלות בולטות ובנפשות נאמנות וטהורות

ובמעשים נכבדים ומפוארים • ובחסדים כימים הגואים

ובמעשים מועילים לעולם הזה ולעולם הבא

5 אין קהל דומה להם בשקידה על מעשי חסד •

ובהשתדלות ב(קיום) המצוות • ונוטים למעשי צדקה

כיצד לא ידעו את דרכי המעלות

ולא יעלו במעשיהם על כל שקדם ושיבוא

כאשר להם מורה הדרך המנוסה • המנחה בדרך ישר הנגלה כאור הזורח

10 הנשיא ר' מנחם יוקירהו האל

אשר לא ילדו היולדות דומה לשגבו • והיו הנשים עקרות מ(לדת) כיוצא בו

הוא לב המציאות • ויסוד אי המציאות

שבחו העניק לאילמים דיבור • ונדיבותו הפרתה את העקרות

יראתו וחסידותו הדהימו את השומעים • נועמו ועדינותו הוציאו את האנשים

מדעתם

15 יתר על כן כמה צרות הוא הרחיק מאומתו במעשיו המהוללים

ובצדקותיו הנודעות

והאל יתעלה ניסה אותם ארבע שנים במלחמות המתאכזרות לנפשות

אכן אם ניצלו מאותן מצוקות במעשיו הטובים של משהו

לא ניצלו אלא במעשיו הטובים של הנשיא הזה ובמעלותיו הטובות,

20 ונחלצו מאש אותן מלחמות כהיחלצות הזהב • מן הלהבה

וברק הכסף • מאור הנפח

10 הנשיא ר' מנחם הדיין מנחם בן יצחק (מסעי יהודה, נו"א 28, נו"ב 85).

- פְּטֹהֶרֶת פִּי תֵּלַךְ אֶלְשֶׁדָּהּ פְּצֵאִילָה אֶלְכְּפִיָּהּ • וּאֶפְעָאֵל גְּמָאֶעְתָּה אֶלְרִצִּיָּהּ
וְהַכּוּדָא אֶלְגְּמָאֶעָה אֶלְמִצְרִיָּהּ • אֶלְפִּאֲצִלָּהּ אֶלְזֻכִּיָּהּ •
אֶלְמִשְׁהוּרָהּ בִּאֶלְדִּיאָנָהּ פִּי גְמִיעַ אֶלְדִּיאָנָהּ {ה} : <אֶת> פִּי גְמִיעַ אֶלְבְּרִיָּהּ
25 פִּלְקֵד אֶטְהֵר אֶלְלָהּ פִּי הִזְהּ אֶלְשֶׁדֹּאִיד חֶסֶן דִּינָהֶם • וְכִלּוֹץ יִקִּינָהֶם
וְכֹאנּוּ כֹאֶלְדֵּהֶב אֶלְאֶבְרִיז אֶד {א} כֹּלְתָה נֹאֶרָא •
פּוֹזֵד פִּי אֶלְסִבְךָ לֶלְדִּינֹאֶר {פ} דִּינֹאֶרָא
וְלִקֵּד כֹּאנּוּ כְּאִיצִין מִן בַּחּוֹר אֶלְשֶׁדֹּאִיד גְּמִרָתָהָא • סֹאֲבַחִין פִּי לִגְגַּ חִירָתָהָא
אֶלִּי {מ} : <א>ן אֶתָּאֶר אֶלְלָהּ מִן עֲזָאִים מִלּוֹךְ אֶלְאֶסְלָאֵם
30 אֶלְמֵאִידִין בִּאֶלְתֵּאִיד אֶלְאֶלָּהֵי • אֶלְמִנְצוּרִין (37) בִּאֶלְנֶצֶר אֶלְעִזִּיז אֶלְגִּיר מִתְנֹאֵהִי
פִּגְרֵד מִנְהָא¹ סִיּוּפָא מֵאֲצִיָּהּ אֶלְגִּרָאֶר • גִּיר פִּלִּילָהּ אֶלְשֶׁפָּאֶר
וְבַעֲתָ מִנְהֶם אֶסּוּדָא תִּפְתָּרֶס אֶלְעֵדָא • גֹּאֲדֶרְתָּהֶם טַעְמָהּ אֶלְרִדִּי
וְנֶצֶר אֶלְלָהּ עֲלֵי יִדְיָהֶם גְּמִיעַ אֶלְעִבָּאֵד • וּמַהֲד בִּסְעֵדָהֶם אֶלְבִּלָּאֵד
וּפְרָגַן עֵן אֶלְנֹאֶס שְׁדָּהּ אֶלְוֹתָאֵק • וּנְפֶס עֲנָהֶם דִּלְךָ {אֶלְכֹּאֲנֵק} : <אֶלְכֹּנָאֵק>
35 פֹּאֶלְחֵמֵד לָלָה עֲלֵי הִזְהּ אֶלְנַעְמָהּ אֶלְגִּלִּילָהּ • פֹּאֲנָהָא לִיסֵת בִּקִּלִּילָהּ
בֵּל הִי מִן אֶלְמַעְגֻזָּאֵת אֶלְעֻטִּימָהּ אֶלְקֶדֶר •
וְלִקֵּד כֹּאֲנֵת לְקוּמָנָא אֶכְתָּא לְשֶׁק אֶלְבַּחֵר
לֹאֲנָהֶם פִּי יוּמָהֶם כֹּאנּוּ יֹאִיסוּ מִן אֶלְחִיָּאָהּ • וְאֶשְׁרְפוּ עֲלֵי אֶלְמִמָּאֵת
וּפִי גִדְהֶם פִּרְגַּן אֶלְלָהּ כְּרוּבָהֶם • וְאֶרָאֵח קְלוּבָהֶם
40 כֹּל דִּלְךָ בִּסְעָאֲדָהּ מִלּוֹךְ בְּנֵי אִיּוֹב
אֶלְלִדִּין טִלְעוּ שְׁמוּס סַעֲד פִּי ס {ת} <מ>א אֶלְעִלִּיא •
וְנֶצֶר אֶלְלָהּ בָּהֶם אֶלְדִּין וְאֶלְדִּנִּיא
אֶטָּאֵל אֶלְלָהּ פִּי טֹל אֶלְסַעֲאֲדָהּ אִיאֲמָהֶם • וְנֶצֶר אֶעֱלֹאֲמָהֶם •
וְצִיִּיר עֲלֵי רִקָּאֵב אֶלְמִלּוֹךְ {אֶרְקָאֲבָהֶם} : <אֶרְבָּאֲקָהֶם>
45 וּפִי אֶלְרִיִּיס מִנְהֶם קֶלֶת
מִצֵּר גִּדְתָּ מֵאֹאֵל אֶלְעֵלָא
וּמִנְאֹזֵל {ה} אֶלְדִּין אֶלְמִכְאֶרֶם
כֹּם פֹּאֲצֵל פִּיָּהָא וְכֹם
אֶךְ וְכֹם חֶבֶר וְעֹאֶלֶם

27 לֶלְדִּינֹאֶר {פ} דִּינֹאֶרָא אֹלִי : <דִּינֹאֶרָא> פִּדִּינֹאֶרָא 'דִּינֵר וְעוֹד דִּינֵר'.

30 אֶלְמֵאִידִין שׁוֹרֶשׁ סֶסֶם .

44 תִּיקוּנוֹ שֶׁל א' אֶרְזִי.

- ונתגלו באותה פורענות מעלותיו הנסתרות • ומעשיהן הרצויים של קהילתו
וכך הקהילה שבפוסטט • הנעלה הזכה
הנודעת באמונה בין כל האמונות בכל היבשת
25 בפורעניות אלו גילה אלהים את יפי דתם • ואת טוהר אמונתם
והיו כזהב הטוב אשר אם תכניסנו לאש
יוסיף ביציקתו דינר על הדינר
וכבר צללו במצולות של ימי הפורעניות • שוחים בתהומות מבוכותיהן
עד שהעיר אלהים את לבם של מלכי האסלאם
30 הנעזרים בעזרת האל • שאלוהים העניק להם ניצחון גדול שאין לו קץ
שלף באמצעותם חרבות חדות בשליפתן • בלתי פגומות בלהבן
ושלח באמצעותם אריות הטורפים את האויבים • והניחו אותם טרף לכליון
והנחיל אלהים ניצחון על ידם לכל עובדי ה' • ובמזלם התקין את המדינות
והביא רווחה לבריות מהידוק הכבל • וגאל אותם מאותה עניבת החנק
35 השבח לאלהים על חסד כביר זה • והרי אינו דבר קל
אלא היא מן הנסים רבי המעלה
ולאומתנו הייתה אחות לקריעת ים סוף
לפי שבימיהם התיאשו מן החיים • והיו קרובים למות
ולמחרת גאלם אלוהים מיסוריהם • ונתן רווחה ללבם
40 כל זה בעזרת מלכי בני איוב
שזרחו כשמשות של ברכה בשמי מרום
והנחיל אלהים ניצחון באמצעותם לדת ולעולם הזה
יאריך האל ימיהם בצל הברכה • ויתן ניצחון לדגליהם •
וישים על צוארי המלכים את מוסרותיהם
45 ועל הנגיד שבהם אמרתי
נהייתה פסטאט מעון המעלות
ומשכן לאנשי המידות האצילות
מה רבים הנכבדים בה, מה רבים
הרעים, מה רבים החכמים והמלומדים

16 משקל השיר — כאמל מרפל.

مِصْرٌ غَدَتْ مَأْوَى الْعُلَى
كَمْ فَاضِلٍ فِيهَا وَكَمْ
وَمَنْزَلًا (!) لِدَوِي الْمَكَارِمِ
أَخٍ (!) وَكَمْ حَبِيرٍ وَعَالِمٍ

42 לדת הכוונה לדת ישראל.

46 שוב הדלת הראשונה אינה משתתפת בחריזה וכן יש גם בהמשך.

49 ראו י' בלאו, דקדוק הערבית-היהודית של ימי הביניים, ירושלים תשכ"ב (להלן דקדוק), עמ' 20, הע' 20.

- 50 אמא מנחם <קד> נשא
 פי אלפצל לא יצגא ללאים
 ואדא אנברא פי אלג {ר}: <וד> ואל
 אחסאן אנסא דכר חאתם (38)
 פאבוה אצבח סידא
 55 כצעת לרגליה אלגמאגם
 בגמאלה כם אצבחת
 דניאה צאחבה אלמבאסם
 דכראה אחלא ללורי
 ואלד מן סנה אל+מנאים
 60 אבאוה כאנת בהם
 איאמהם שבה אלמ {ב}: <ו>אסם
 פאלטוד אטוד ראסיא
 בחלומהם ענד אלעטאים
 ואללית יזאר פי אלשרא
 65 בסטאהם פי כל טאלם
 ואלסיף ינפד פי אלוגא
 בנפודהם ענד אלעזאים
 ואלמסך יעבק ערפה
 בתנאיהם בין אלאכארם
 70 ואלבדר מן דון אלגמא+א
 כוג+וההם תחת אלעמאים
 ואמא אלסיד אלפאצל אבי יצחק ראע וארצאה
 פלקד כאן וליא מן אוליא אללה
 כאן ענצר אלכיראת • וינבוע אלחסנאת

أَمَّا مُنَاجِمُ قَدْ نَشَأَ (!)
 وَإِذَا انْتَبَرَى فِي الْجُودِ وَالْ
 فَأَبُوهُ أَصْبَحَ سَيِّدًا
 بِحَمَالِهِ كَمْ أَصْبَحَتْ
 فِي الْفَضْلِ لَا يَصْنَعِي لِلْأَيْمِ
 إِحْسَانٍ أَنْسَى ذِكْرَ حَاتِمِ
 خَضَعَتْ لِرَجُلَيْهِ الْحَمَاجِمِ
 دُنْيَاهُ صَاحِبَةُ الْمَبَاسِمِ

- 53 חאתם נדיב מפורסם באסלאם.
 64 אלשרא הר שמרובים בו האריות.
 70 דלת זו משתתפת בחריזה.
 72 אבי יצחק הכוונה למנחם בן יצחק. ראע = רצ"י אללה ענה.

- 50   אכן מנחם גדל
על ברכי החסד, לא יקשיב למקטרג
וכשהוא מתחרה על הנדיבות ו-
החסד, משכיח הוא את זכרו של חאתם
אביו נעשה נשיא
- 55   כרעו לרגליו הראשים
בגלל טובו מה רבות התחברו
חייו לחיוכים
זכרו ערב ביותר לבריות
ומתוק משנת חלומות
60   אבותיו, בזכותם היו
ימיהם כמו חגים
וההר נישא מאוד ביציבותו
בגלותם מתינות בעתות צרה
ואריה שואג באש-שרא
65   בהתנפלים על כל בן עוולה
והחרב חותכת במלחמה
בהחלטותיהם החותכות
והמושק ריחו נודף
כשמהללים אותם בין הנדיבים
70   והסהר מתחת לעננים
כפניהם מתחת למצנפות
אשר לאדון הנעלה אבי יצחק ירצהו האל ויִרְצֶהוּ
הוא היה קדוש מקדושי האל
היה יסוד החסדים • ומעיין הנדיבות

وَالَّذِ مِنْ سِنَةِ الْمَنَائِمِ
أَيَّامُهُمْ شَبَّهَ الْمَوَاسِمِ
بِحُلُومِهِمْ عِنْدَ الْعِظَائِمِ
بَسَطَائِهِمْ فِي كُلِّ ظَالِمِ
بَنَفُودِهِمْ عِنْدَ الْعَزَائِمِ
بَشَائِهِمْ بَيْنَ الْأَكَارِمِ
كُوجُوهِهِمْ تَحْتَ الْعَمَائِمِ

ذِكْرَاهُ أَحْلَى لِلْوَرَى
آبَاؤُهُ كَانَتْ بِهِمْ
فَالطُّوْدُ أَطْوَدُ رَاسِيَا
وَاللَيْثُ يَزَارُ فِي الشَّرَى
وَالسَّيْفُ يَنْفُذُ فِي الْوَعَى
وَالْمِسْكُ يَعْبِقُ عَرْفَهُ
وَالْبَدْرُ مِنْ دُونِ الْعَمَائِمِ

- 75 ומלגא אלגר בא • ומלאדא ללקרבא
ואבא לליתאמא • וסתר אלאיאמא
גזאה אללה עלי חסן פעלה • פי עקבה ונסלה
וגמל בהם אלבלאד • ושרף בהם אלעבאד
ופי גמאעה אלקאהרה ומצר קלת
80 בקאהרה אלעלא ללמגד חל<ת>
?<נדאהא>? מן גמיע אלנאס גלת
נגום אלאפק תקבס מן סנאהא
ב<..> קדהא סיוף אלהנד פלת (39)
להם נפס {א} עלת שרפא ומגדא
85 {ילק}: <ולכן> ענד כוף אללה דלת
לאן אכפא פצאילהא חיא
שמאילהא עלי אלאפעאל דלת
ומל אלנאס באלכיראת כל הי
בפעל אלכיר מא הגרת ומלת
90 פכם בסטו ידיהם באלאיאדי
אדא אלאי {א} די אלי אלאענאק גלת
וארגלהם בסבל אלהדי סארת
נעם תבתת ורגל אלנאס זלת
ופי מצר גמ {י}: <ו>*ע דאת פצל
95 בחלי אלבר מד כאנת תחלת
להא אלצלואת אמצא מן סיוף
בואתרהא עלי אלאעדא סלת
מלאיכה אלסמא תצגא אליהא
אדא סגדת לכאלקהא וצלת
100 ורב שדאיד טלעת גיומא
גלאהא אללה ענהם פאצמחלת

80 משקל השיר — ואפר.

?<נדאהא>? מן גמיע הנאס חלת
ב .. .. הַא סִיּוּף אֶלְהֵנְדִּי פִלֵּת
וּלְכִינְ עִנְדִּי חֹוֹף אֱלֹהִי דִלֵּת
שִׁמְאִילְהָ עַלִּי אֶלְאֶעַל דִּלֵּת

بِقَاهِرَةِ الْعَلَى لِلْمَجْدِ حَلَّتْ
نُجُومُ الْأَفْقِ تَقْبِسُ مِنْ سَنَاهَا
لَهُمْ نَفْسٌ عَلَتْ شَرَفًا وَمَجْدًا
لَعْنٌ أَخْفَى فُضَائِلَهَا حَيَاءً

- 75 ומחסה לזרים • ומסתור לקרובים
ואב ליתומים • ומגן לאלמנות
יגמלהו האל על פעלו הטוב • בצאצאיו ובזרעו
ויהדר בהם את הארץ • ויכבד בהם את עובדי ה'
ועל קהל קהיר ופוסטאט אמרתי
- 80 בקהיר שכנו מעלות הפאר
נדיבותה נתעלתה על כל הבריות
כוכבי האופק לוקחים מִבְּרָקָה
ב... ..שלה חרבות הודו נפגמו
להם נפש שנתעלתה בכבוד ובתפארת
- 85 אך ביראת אלהים שפלה
(גם) אם יסתיר את מעלותיה מתוך ביישנות
מידותיה הטובות מעידות על המעשים
וקצו האנשים בחסדים אבל היא
לא נטשה את מעשי החסד ולא קצה בהם
- 90 מה רבות הושיטו ידם במעשי חסד
כאשר הידיים היו כבולות אל הצואר
ורגליהם מהלכות בנתיבי מישרים
אכן עמדו איתנים כשרגל הבריות מעדה
ובפסטאט קהילות חסד
- 95 מאז היווסדן התקשטו בקישוטי הצדקה
להן התפילות, חדות מחרבות
החרבות הכורתות נשלפו נגד האויבים
מלאכי שמים מקשיבים להן
כשהן כורעות לבוראן ומתפללות
- 100 מה רבו הצרות שעלו כעננים
ואלהים הרחיקן מעליהם ונגוזו

וּמַלَّ النَّاسُ بِالْخَيْرَاتِ بَلْ هِيَ
فَكَمْ بَسَطُوا يَدَيْهِمْ بِالْأَيْدِي
وَأَرْجُلُهُمْ بِسَبُلٍ (א) אֶלְהֵדֵי סָרַת
وَفِي مِصْرَ جُمُوعٌ ذَاتُ فَضْلٍ
لَهَا الصَّلَوَاتُ أَمْضَى مِنْ سَيْوَفٍ
مَلَائِكَةُ السَّمَاءِ تَصْغِي إِلَيْهَا
وَرُبَّ شَدَائِدٍ (א) طَلَعَتْ غَيُومًا
بِفَعْلِ الْخَيْرِ مَا هَجَرَتْ وَمَلَّتْ
إِذَا الْأَيْدِي إِلَى الْأَعْنَاقِ غُلَّتْ
نَعَمْ ثَبَّتْ وَرَجُلُ النَّاسِ زَلَّتْ
بِحُلِيِّ الْبِرِّ مُذْ كَانَتْ تَحَلَّتْ
بَوَاتِرُهَا عَلَى الْأَعْدَاءِ سُلَّتْ
إِذَا سَجَدَتْ لِخَالِقِهَا وَصَلَّتْ
جَلَاهَا اللَّهُ عَنْهُمْ فَاضْمَحَلَّتْ

- לקד חאטת בהם אזמאת חרב
וקד כאנת ערוש אלדין תלת
ואקבלת אלעלד(?) תפני אלבראיא
ורב אלערש אמרהא וולת 105
ופרג כרב אמתה בלטף
ושמס אלימן בעד דגא +ללהלת (40)
וגארתהם סחאב ללאמאני
ראת {ירהה תעד}: {ידהם תגוד} פאסתהלת
ראית מדאיחי עמת ולכן 110
למא פיהם מן אלאחסאן קלת
מדרת יד אלתנא להם פצחת
וכאנת פי מדיח אלנאס שלת
פיחרם כל מרח פי סואהם
נעם אמדאחהם פי אלשרע חלת 115
ואמא הדיא אלרייס אלאוחד ר מנחם אעזה אללה
פמא אטלעת שבהה מלתנא • ולא {תסר} תשרפת במתלה אמתנא
לאנה קהר אלפצאיל • מתגמל בחסן אלפעאיל
משכור אלטריקה • ממדוח עלי אלחקיקה
ולי מן אולי{ן}: {א} אללה • מחבוב ללנאס מרצו ענד אללה 120
ומן אלעג{י} ב אלעגיב • כונה מצ{י}: {א}ק עליה ואלפצל מנה רחוב
יעם אלבעיד ואלקריב • ואלצריח ואלגריב
פלקד ארבי עלי חאתם פי כרמה לאן חאתם כאן כתרֶה נואלה
עלי קדר מאלה
ופרט גודה • לפרט מוגודה 125
והדיא אלרייס {ו}: {יא}גוד {אי}: {מ}ן עסר ביסר • ומן קל בכתר
ויתקל נפסה דיונא • יסר לסאיללה קלבה ויק{אל}: {ר} עיונא

لَقَدْ حَاطَتْ بِهِمْ أَزْمَاتُ حَرْبٍ
وَأَقْبَلَتِ الْعُدَى تُفْنِي الْبَرَائَا
وَفَرَّجَ كَرْبَ أُمَّتِهِ بِلُطْفٍ
وَعَارَتْهُمْ سَحَابٌ لِلْأَمَانِي
وَقَدْ كَانَتْ عُرُوشُ الدِّينِ ثَلَتْ
وَرَبُّ الْعَرْشِ أَمْرَهَا وَوَلَّتْ
وَشَمْسُ الْيَمْنِ بَعْدَ دُجَى لَهَلَّتْ
رَأَتْ يَدَهُمْ تَجُودُ فَاِسْتَهَلَّتْ (!)

- 105 אמרהא המשקל מחייב הברה ארוכה בתחילת אמרהא, אף על פי ששימוש אמר בהוראה זו נדיר.
117 תסר המילה המקוטעת רומזת אולי למקור הכתוב באותיות ערביות, בלא נקודות דיאקריטיות.
המעתיק קרא בתחילה תסר[פת] ותיקן אחר כך אל תשרפת.

- אפפו אותם מצוקות מלחמה
וכבר נהרסו כסאות הכבוד של הדת
ובאו האויבים(?) לכלות את הבריות
ובעל כיסא הכבוד גזר עליהם והם נסו 105
ושיכך את צער אומתו בחסד
ושמש הברכה אכן הופיעה לאחר חשכה
וקינאו בהם ענני התקוות
ראו את ידם מנדבת והמטירו את גשם היורה
חשבתי שתהילותי מקיפות, אך 110
בגלל מידת החסד שבהם הן מעטות (מדי)
פרשתי יד השבח להם והייתה שלמה
(אך) בתהילת הבריות יבשה
כל תהילה על זולתם אסורה
אכן תהילותיהם מותרות מן התורה 115
אבל הנגיד הזה המיוחד ר' מנחם יוקירהו האל
לא העמידה כמותו עדתנו • ולא נתכבדה בכיוצא בו אומתנו
כי הוא כבש את המידות הטובות • מתנאה במעשים הטובים
משובח בדרכו • מהולל באמת
קדוש מקדושי האל • אהוב לבריות ורצוי לאלהים 120
והמפליא ביותר • שהוא חי בדוחק אך חסדיו מרובים
מקיפים את הרחוקים והקרובים • האזרח והזר
הוא עלה על חאתם בנדיבותו כי ריבוי נתינת הצדקה של חאתם היה
כשיעור רכושו
ושפע נדיבותו • בא משפע נכסיו 125
והנגיד הזה מנדב ביד רחבה מתוך דחקות • ו(ממון) רב מן המעט
ומכביד על עצמו בחובות • לבו שמח כשמבקשים ממנו וקורת רוח לו

لَمَّا فِيهِمْ مِنَ الْإِحْسَانِ قَلْتُ
وَكَاثَتْ فِي مَدِيحِ النَّاسِ شَلَّتْ
نَعَمْ أَمْدَا حُهُمْ فِي الشَّرْعِ حَلَّتْ

رَأَيْتُ مَدَائِحِي عَمَّتْ وَلَكِنْ
مَدَدْتُ يَدَ الثَّنَاءِ لَهُمْ فَصَحَّتْ
فِيحْرَمُ كُلُّ مَدَحٍ فِي سِوَاهُمْ

- 113 יבשה בגלל חוסר יכולתה לשבח כפי הראוי.
123 חאתם מגדולי הנדיבים בג'אהליה.

אבקאה אללה גמאלא ללכראם • ופכרא <א> ללנאס
 ומן אלקום (41) אלדין <אדרכו אלרייס> מוסי
 130 ועאש פִי זמאנה אלרייס אלרפא <... ...> אלדי לא יסבק
 פי אלפצאיל ולא ילחק • רבינו יצחק
 אב־א־ מנחם ותקֶה אלדולה אבי {לא עאלו}: <אלמעאלי>
 ואלרייס <אבי> אלמחאסן
 פהאולאי אלתלתֶה כאנו א־א־עצרה אנואר אלהדי • ובחאר אלנדי
 135 ופיהם קלת

לקד גמלת מצרא עלי פרט חסנהא
 וקד טבעת מן גוהר אלהדי לא אלהנד
 בדת מן גמוד אלנור טול ב {א}: <ק>איהא
 ובעד גלאהא רדהא אללה ללגמד

135 משקל השיר — טויל.

لَقَدْ حَمَلْتُ مِصْرًا (!) عَلَى فَرْطِ حُسْنِهَا
 وَبَدَتْ مِنْ غُمُودِ الثَّوْرِ طُولَ بَقَائِهَا
 وَقَدْ طَبَعْتُ مِنْ جَوْهَرِ الْهَدْيِ لَا الْهِنْدِ
 وَبَعْدَ جَلَالِهَا رَدَّهَا اللَّهُ لِلْغَمْدِ

יד [אלכסנדריה]

ואמא גמאעֶה אלאסכ־א־נ־דריֶה • פאן להא אלנפוס אלדכיֶה •
 ואלאפעאל אל {ד}: <ז>כיֶה
 פמא ראית מתלהא גמאעֶה • מתמסכֶה בחבל אלדין ואלטאעֶה •
 פאעלֶה ללכיר ואלאסטטאעֶה
 5 ופיהם קלת
 וטאיפֶה חות אסכנדריה
 להא המם אנאר־ת כוכביֶה
 כלאיקהם מפצלֶה אביֶה
 א־א־תשמלהא נפוס גוהריֶה

128 ללנאס ושמא יש לגרוס לבני אדם כפי שדורש החרוז.

132 תִּקֶה אלדולה אבי אלמעאלי כנראה עוזיאל בן מישאל גיסו של הרמב"ם (נפטר 1222).

133 אבו אלמחאסן אביו של עוזיאל בן מישאל כנראה (מאן, עמ' 328).

1 אלאסכנדריה מסתבר ששהייתו העיקרית של אלחריזי במקום הייתה בשלב שני, לאחר הביקור
 בפסטאט ובקהיר.

6 הדלות משתתפות בחריזה.

יחייהו אלהים כהדר לנדיבים • וכפאר לבני אדם
ומן האנשים אשר «הגיעו לתקופת הנגיד» משה
130 וחיו בזמנו הנגיד הרופא ... אשר כמוהו לא היה
במידות הטובות ולא הגיע למעלתו אדם • רבינו יצחק
אבי מנחם ות'קה אלדולה אבי אלמעאלי
והנגיד «אבו» אלמחאסן
שלושה אלה היו בדורו מאורות לדרך הישרה • וימים לנדיבות
135 ועליהם אמרתי

יפו את פוסטאט נוסף על גודל יופיה
והם הטביעו חותמם מפנינת היושר, לא (מפנינה) הודית
נגלו מגרתיק האור כל ימי היותם
ואחרי שחשף אותם החזירם האל לגרתיק

יד [אלכסנדרייה]

ואשר לקהל אלכסנדרייה • להם נפשות משכילות
ומעשים זכים
לא ראיתי קהילה כיוצא בהם • המחזיקה בחבל הדת והמצוות
עושה חסד בכל כוחה
5 ועליהם אמרתי
אלכסנדריה כוללת עדות רבות
להן שאיפות מאירות ככוכבים
מידותיהם נכבדות ורמות
נושאות אותן נפשות עצמותיות

6 משקל השיר — ואפר.

لَهَا هِمَمٌ أَنْارَتْ كَوَكَبِيَّةَ
وَتَشْمُلُهَا نُفُوسٌ جَوْهَرِيَّةَ

وَطَائِفَةٌ حَوَتْ إِسْكَندَرِيَّةَ
خَلَّاهُمْ مَفْضَلَةُ أَبِيَّةَ

131–132 רבינו יצחק אבי מנחם הדיין יצחק בן ששון (J. Mann, *The Jews in Egypt and in Palestine* under the Fatimid Caliphs², New York 1970, Vol. II, p. 398) [להלן מאן].

- 10 מוארדהם לוארדהא נדיה
ופי יד {י} הם {אידי} : <איאד> עסגדיה
פכם שים לדיהם חאתמיה
תוידהא עזאים צארמיה
שמאילהם שמ {ו} : <אי> ל ענבריה
15 תדיר בהא אלעלא כאס+א סמיה
<כד..> תח {ת} קר {אל} סאהריה
ועזמתהם תפל אל.. ייה>

מִוָּאֲרֵדְהֻם לְוָאֲרֵדְהָא נְדִיָּה
וּפִי יָד {י} הֵם {אִידִי} : <אִיאַד> עֶסְגַּדִּיָּה
פְּכֶם שִׁים לְדִיָּהֶם חַאֲתַמִּיָּה
תְּוִידֵהָא עִזָּאִים צֶאֱרַמִּיָּה
שְׁמֵאִילָהֶם שֶׁם {ו} : <אִי> ל עֲנַבְרִיָּה
15 תְּדִיר בְּהָא אֱלַעֲלָא כָאֶס+א סַמִּיָּה
<כֹּד..> תַּח {ת} קֶר {אֶל} סֵאֶהֲרִיָּה
וְעִזְמַתָּהֶם תִּפֹּל אֶל.. יִיָּה>

טו [בלביס]

- תם רחלת <מנהא> אלי אלקדס ועברת עלי בלביס (42)
<ול>קית פיהא <... ..> נהיכה רח.. אלחבר
כאן מ... ..> לאל עדים אלמתא...
טאיפא רסא פי אלשי מהצ א<ל...> כל אלעב<...> פאך אלחם סידה
5 פכם אצא <... ..> יגדדהא מחאלוה אמא <... ..> נגום <...>
פלו ת<ב>די להא צור <במ>א<...> עקל <י>..רהא ופיהא
מן אהלהא אלמחבה ואכיר <דלך>
מן קום עאריין (!) מן כל פצילה • עדימין כל מאתרה
גלילה
10 פלא להם אסם יזכר • ולא פעל ישכר

טז [ירושלים]

תם {מה} רחת מנהא אלי<אל>קדס וכאן פיהא חנינד תלת טואיף מן אצחאבנא
טאיפה אפרנגיה • ואלתאניה מגרביה • ואלתאלתה שאמיה

- 1 בלביס העיר שוכנת בחלקה המזרחי ביותר של מצרים, מעבר למדבר סיני, על אם הדרך בין מצרים לארץ-ישראל. לאחר שחזר אלחריזי מקהיר לאלכסנדריה הוא פנה ללכת לארץ ישראל דרך בלביס, ראו מסעי יהודה עמ' 272-273.
2 ולקית העמוד הזה מטושטש, ולכן מסודר כאן לפי השורות שבכתב היד.